

AANTEKENEN

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

T.n.v. dhr. M. Van Ooijen
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

Datum

10 mei 2022

Ons kenmerk

AMS-CBB-100522-001

Betreft / Onderwerp

Jeugdzorg

Doorkiesnummer

06-11149305

Email contactpersoon

maaike.vanderaar@fnv.nl

Bijlage(n)

Geachte heer Van Ooijen,

Op 15 maart jl. was er een historische staking in de jeugdzorg; nooit eerder stonden zoveel mensen op tegen de bezuinigingen die waren aangekondigd in de jeugdzorg, het jeugdzorgstelsel en de structurele onderwaardering voor medewerkers in brede zin.

Bezuinigen, eigen bijdrage en normeren behandelduur

Het nieuws is nu dat gemeenten niet langer zullen worden belast met een bezuiniging van 500 miljoen extra. Helaas zal het kabinet nu onderzoeken of ze dat geld dan bij cliënten op kunnen halen door een eigen bijdrage in te voeren. En onderzoekt ze of ze de duur van een behandeling gaat normeren. FNV is hier fel op tegen en hekelt hierbij ook het korte geheugen van dit kabinet.

Eigen bijdrage leidt tot zorg mijden

In 2012 werd een eigen bijdrage in de ggz ingevoerd. Na felle kritiek werd deze in 2013 weer afgeschaft. Want het mijden van zorg had meer gedwongen opnamen en crisiscontacten van mensen met een zware stoornis tot gevolg. Mensen die zich vrijwillig lieten behandelen voor een psychische aandoening daalde met 13 procent, en het aantal opnames voor mensen met een zware aandoening verdubbelde. Zo'n gedwongen opname of acute behandeling is duurder voor de samenleving en onprettiger voor de patiënt. FNV vindt het, naast de vele uitvoeringsvraagstukken, dan ook uiterst onverstandig dat het kabinet nu weer serieus overweegt deze mogelijkheid in te voeren in de zorg aan jeugdigen.

Normeren behandelduur

Professionals werken via een beroepscode en richtlijnen. Een door de overheden gewenste wijze van werken, omdat daarmee ook kwalitatieve standaarden geborgd zijn.

Het is met het normeren van een behandelduur echter juist diezelfde overheid die dan inbreuk maakt op deze standaarden.

Dat roept de vraag op: 'wat willen de overheden nu eigenlijk?' Beroepskaders en vakmanschap? Of van overheidswege op de stoel van de professionals plaatsnemen omwille van geld? De overheden dralen al jaren tussen deze twee in. Wat ons betreft ligt het mandaat voor zorginzet en zorg verlenen bij de (ervarings)professional en het gezin. Dat een dergelijk mandaat zou leiden tot onverantwoorde zorginzet en -gebruik is een vaak gehoord, maar niet onderbouwd statement. Terwijl de voortdurende bemoeienis van overheden bij zorg verlenen en zorginzet, via talloze lijstjes en vinkjes, de samenleving wel aantoonbaar meer kost, de zorg niet beter maakt, en het arbeidsmarktprobleem groter.

Verschuiven van problemen

De verschuiving van de geldproblemen van overheden naar jeugdzorgwerkers en cliënten via deze maatregelen is voor FNV onacceptabel. Daarom heeft FNV medewerkers opgeroepen zich niet alleen uit te spreken tegen de eigen bijdrage en het normeren van de behandelduur, maar zelfs een stap verder te gaan: indien uw kabinet ervoor kiest de eigen bijdrage toch in te voeren, zullen medewerkers deze niet innen.

Daarnaast zullen zij altijd hun inhoudelijke beroepstandaarden leidend laten zijn bij het verlenen van zorg aan hen die aan hun zorgen zijn toevertrouwd.

Medewerkers zullen, kortom, niet vrijwillig meewerken aan het uitvoeren van ondoordachte maatregelen die diep ingrijpen op beroepsstandaarden.

Hervormingen

We stappen even terug in de tijd: door het niet aflatend op de kaart zetten van de jeugdzorg, mede door FNV en haar leden, is er in de voorgaande kabinetsperiode besloten dat de jeugdzorg hervormd moet worden. Er zijn 5 partijen betrokken bij het maken van de hervormingsplannen: beroepsverenigingen, werkgevers, Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), cliëntenorganisaties en VWS. Dit noemt men 'de vijfhoek'.

FNV is, ondanks onze herhaalde [beargumentering](#) dat we aan die tafel horen, helaas stelselmatig geweigerd aan tafel. Wel mochten er 5 kaderleden aan tafel, maar onder de dwingende opdracht vanuit VWS dat zij daar op eigen titel zaten, niet namens FNV mochten spreken en niet aan belangenbehartiging voor hun collega's mochten doen.

Omdat de nieuwe regering de bezuiniging van 500 miljoen had ingeboekt, en de inhoud niet de goede kant op ging, zijn onze kaderleden met brede steun van collega's [opgestapt](#). Daarna [volgde de VNG](#). Hierdoor lagen de hervormingen lang stil.

Werkgevers, cliëntenorganisaties en beroepsverenigingen, de overgebleven 'driehoek', hebben er daarna voor gekozen hun [eigen hervormingsagenda](#) te schrijven. FNV, als grootste vereniging van medewerkers, was hier niet bij betrokken. Onze duizenden leden dus ook niet.

Of en hoe dit document verder betrokken gaat worden bij een doorstart van de hervormingstafel is onduidelijk. Of en hoe de hervormingstafel verder gaat is ook onduidelijk, ook voor werknemers. Het geheel van de hervormingen is op geen enkele manier een transparant proces. Een vreemde gewaarwording voor een publieke sector. De jeugdzorg lijkt verworden te zijn tot een verpolitiseerde achterkamertjesdiscussie waarbij, ook constructieve, weerstand is weggeorganiseerd.

Verbaasd

FNV is ook meer dan verbaasd over de vele groepjes, overleggen, commissies, onderzoeken etc. die al jaren, en nog steeds, plaats vinden in de jeugdzorg. Wie alle documenten heeft gelezen zal constateren dat alle ter zake doende partijen om en nabij dezelfde analyses schetsen en dezelfde aanbevelingen doen. Ons inziens is alles gezegd, geschreven, onderzocht en aangetoond. Niet in de laatste plaats in ons brede advies [De Jeugdsprong](#) en het [SER advies](#), waarover de Tweede Kamer al vele maanden geleden 2 moties aannam voor de uitvoering en implementatie daarvan.

Aan de slag

Onzes inziens moet dit kabinet nu aan de slag met knopen doorhakken, wetsvoorstellen indienen en doorbraken veroorzaken. Zoals de beloofde AmvB 'model prestatiecodes', die moet zorgen voor een uniforme wijze van verantwoording, gemaakt door en voor professionals en al klaar sinds eind 2021.

Helaas wacht de hele sector nu weer op voortzetting van de hervormingstafel, met ongewisse uitkomst of tijdpad. Dit politiek-bestuurlijke spel domineert en verlamt inmiddels de hele sector. Het levert schade op aan gezinnen en medewerkers.

Hervormen levert 1 miljard besparing op?

Het kabinet heeft de verwachting dat de hervormingen ook nog eens 1 miljard zullen opleveren. FNV zal zich niet op voorhand verenigen met dat standpunt; we kennen de plannen niet, zijn daar geen onderdeel van en we willen geen hervormingen met als doel een bepaald bedrag te bezuinigen. We willen hervormen omwille van de (on)werkbaarheid, (on)houdbaarheid en kwaliteit van zorg; aan medewerkers en cliënten. We hebben onderbouwde, brede en gedragen adviezen hierover beschreven in [de Jeugdsprong](#), en daar zullen we aan toetsen. Hervormingen zullen, mits goed doordacht en uitgevoerd, besparingen kunnen opleveren. Dat is mooi, maar dat is niet ons doel.

Werklast

Een jeugdbeschermer kan maximaal acht à negen gezinnen begeleiden om het werk goed uit te kunnen voeren. Dat blijkt uit het onderzoek '[Benodigde tijd per gezin voor de jeugdbescherming](#)' door Significant Public. Dit onderzoek is eind maart gepubliceerd. Het onderzoek toont aan dat het werk van de jeugdbeschermer steeds complexer is geworden en dat de oude caseloadnormen hierdoor niet meer realistisch zijn.

Het onderzoek was voor FNV reden om met honderden jeugdbeschermers (JB/JR) vanuit alle jeugdbeschermingsorganisaties in overleg te gaan over de uitkomsten van dit onderzoek.

Ook is hierbij ter sprake gekomen [wat de cao Jeugdzorg voorschrijft](#) over het verminderen van werkdruk en hoe daar in de praktijk al dan niet uitvoering aan wordt gegeven.

- Ruim 70% (70,5%) van de aanwezigen telt in aantallen kinderen. 29,5% telt in aantallen gezinnen.
- Bij een gemiddelde contractomvang van **31,7 uur** zijn nu gemiddeld **18,6 kinderen** per persoon in begeleiding
- Bij een gemiddelde contractomvang van **30,4** uur zijn nu gemiddeld **14,4 gezinnen** per persoon in begeleiding

Forse overschrijding van de normen

Op basis van de uitkomsten van het onderzoek constateert FNV een (forse) overschrijding van de normen. We melden u dan ook dat de jeugdbeschermer zijn taken momenteel niet kwalitatief en professioneel kan uitvoeren. Dat houdt in dat we ervan uitgaan dat u binnen afzienbare tijd zult zorgdragen voor maatregelen die leiden tot een passende productienorm/passend takenpakket.

De boodschap van jeugdbeschermers over hun eigen positie en werklast is heel helder: 'er wordt te veel gevraagd, de werklast is (nu aantoonbaar) te hoog en zo doorgaan is niet houdbaar'. We zijn op het punt aangekomen dat we nu *en* wachtlijsten kennen *en* kinderen in zorg niet optimaal tijd en aandacht krijgen *en* jeugdbeschermers ziek worden of vertrekken. Driemaal een verliessituatie.

Jeugdbeschermers willen minimaal toe naar de situatie waarin kinderen in zorg in ieder geval de optimale tijd en aandacht krijgen, via een dusdanige werkbelasting voor jeugdbeschermers dat zij er zelf niet ziek van worden of hierom de sector verlaten. Dit in de verwachting dat zo ook de arbeidsmarkt aantrekkelijker wordt en er nieuwe collega's kunnen worden aangetrokken.

Jeugdbeschermers geven hierbij uitdrukkelijk ook deze volgorde aan.

Ze zien het regelmatig gehanteerde: 'eerst nieuw personeel, dan werklastverlaging' als een niet begaanbare weg: 'de huidige situatie zal geen nieuw personeel aantrekken'. FNV steunt deze stellingname.

Jeugdbeschermers zijn zich als geen ander bewust dat collectief 'minder doen' onder de huidige randvoorwaarden neerkomt op het laten ontstaan van wachtlijsten. Laat heel helder zijn dat zij niet degenen zijn die daarvoor kiezen, maar ze wel inzien dat hen geen keuze gelaten wordt als kwaliteit, aandacht, tijd en behoud van jeugdbeschermers belangrijk is.

Jeugdbeschermers menen dat 'minder doen' in ieder geval wel kan leiden tot hogere kwaliteit, aandacht en tijd voor de gezinnen die wel aan hun zorgen zijn toevertrouwd en gezondere jeugdbeschermers. Een duivels dilemma, want niemand wil kinderen laten wachten, maar toch heeft de laatste optie winst in zich. Hoe dan ook; de verantwoordelijkheid en oplossing mag niet rusten op alleen de schouders van jeugdbeschermers. Zo doorgaan kan dan ook niet aan de orde zijn.

Ook voor ambulante werkers en groeps werkers onhoudbaar

Ten overvloede merken we op dat wij eenzelfde situatie aantreffen binnen de ambulante (hoog)specialistische jeugdzorg en op groepen waar soms sprake is van 1 of 2 begeleiders op een groep van 12 (zeer) zorgbehoevende kinderen. Wie denkt dat dit houdbaar is, zal niet begrijpen wat de inhoud en impact van dit werk is. Of, zoals een professional het verwoordde: 'het is het verschil tussen behandelen en beheersen'.

Niet nieuw

Ook het probleem zoals hier geschetst is geen nieuw probleem. FNV roept u dan ook met klem op om op zeer korte termijn stelling te nemen, grenzen te trekken en alle medewerkers en de gezinnen die aan hun zorgen zijn toevertrouwd die mentale en praktische ruimte te geven die nodig is om kwalitatief, veilig en gezond te werken, in lijn met de uitkomsten van het genoemde onderzoek. De heldere boodschap dat zo doorgaan niet houdbaar is, verdient op binnen afzienbare tijd ook de handelingen die daarbij horen. Medewerkers rekenen daarbij op u, net zoals ze op werkgevers en de gemeenten rekenen. Ondertussen zullen ze steeds minder schromen hun eigen boodschap serieus te nemen en zullen ze gaan doen wat nodig is. Ook als dat betekent dat ze gaan laten wat niet nodig is of niet helpend is. Ook als dat indruist tegen werkgeversbelangen en/of overheidsbelangen. Ze hebben de zorg aan kinderen en gezinnen en zichzelf en collega's hoog te houden.

Vriendelijke groet,

Maaïke van der Aar
Bestuurder FNV Jeugdzorg
jeugdzorg@fnv.nl
0611149305